

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖

ผู้วิจัย : พระปลัดชัยภัทร ขนติธโร

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ,รศ. พธ.บ., ศศ.ม.

: รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี ศศ.บ.(รัฐศาสตร์), ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์)
Ph.D.(Management)

วันที่สำเร็จการศึกษา :

บทคัดย่อ

การพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ๒) เพื่อศึกษาหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริหารวัด ๓) เพื่อเสนอรูปแบบพัฒนาวัดของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่าง การวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๒๕ รูป/คน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพ และผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่มเฉพาะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๐ รูป/คน เพื่อหาแนวทางรูปแบบในการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ เพื่อรองรับกับแนวทางการพัฒนาดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้เกิดความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาข้อมูลไปสู่การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ จากกลุ่มตัวอย่าง ๓๑๖ โดยการแจกแบบสอบถาม เพื่อทราบสภาพทั่วไปการพัฒนาการบริหารวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ในแต่ละด้านตามหลักการและทฤษฎีการพัฒนาการบริหารวัดคือ ๑) ด้านการวางแผน ๒) ด้านการจัดองค์การ ๓) ด้านการสั่งการ ๔) ด้านประสานงาน ๕) ด้านการควบคุม เพื่อให้ได้เป็นแนวทางที่เป็นมาตรฐานก่อนที่จะนำเสนองานวิจัยต่อสาธารณะ

ผลการศึกษาพบว่า

๑. สภาพทั่วไปการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า การพัฒนาการบริหารวัดมีปัญหาและอุปสรรคเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องโครงสร้างในการบริหารวัด ความคิดเห็นไม่ตรงกัน ขาดองค์ความรู้ ขาดบุคลากรที่มีคุณภาพ ขาดงบประมาณ ขาดวัสดุอุปกรณ์ ขาดการทำงานแบบบูรณาการ รวมถึงกำหนดบทบาทตำแหน่งหน้าที่ไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความไม่เข้าใจในภาระงานที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของคณะสงฆ์ จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาวัดเป็นอย่างมาก ศาสนทายาทมีจำนวนจำกัด มุ่งเน้นการศึกษามากกว่าการปฏิบัติ คุณลักษณะแนวทางในการปฏิบัติตนไม่เหมาะสม และขาดการคัดสรรบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามามีบทบาทในการจัดการ

๒. หลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า มีอายุ ๔๑ – ๕๐ ปี จำนวน ๑๔๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๘๘ มีตำแหน่งหน้าที่ เจ้าคณะตำบลขึ้นไปจำนวน ๑๒๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕๖ และมีการศึกษาบาลีไม่มีประโยคจำนวน ๒๖๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๘๑ และมีการศึกษาสามัญในระดับ

ปริญญาตรี จำนวน ๑๗๐ รูป อัตราร้อยละ ๕๓.๘๐ ซึ่งแยกตามหลักการ POCCC (๑) ด้านการวางแผนในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.04$) ยังไม่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา (๒) ด้านการจัดองค์การ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง($\bar{x}=2.79$) โดยภาพรวมด้านการจัดองค์การ ถือว่าไม่แตกต่างกันมากนักแต่อยู่ในช่วงของการปฏิบัติในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดตั้งองค์การในการพัฒนาบริหารวัดในพื้นที่ (๓) ด้านการสั่งการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{x}=3.45$) ในการปฏิบัติการสั่งการในระดับปานกลาง (๔) ด้านการประสานงาน ภาพรวมการประสานงานอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง($\bar{x}=3.26$) (๕) ด้านการควบคุมมีการปฏิบัติในการพัฒนาบริหารวัดในการปฏิบัติมาก($\bar{x}=3.62$) ตรวจสอบผลการบริหารและการพัฒนาวัด ซึ่งในภาพรวมต่อการพัฒนาการบริหารวัดมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง

๓. รูปแบบพัฒนาวัดของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ให้มีประสิทธิภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า การดำเนินงานตามหลักการบริหาร จากการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมนำไปสู่ (๑) การพัฒนาองค์กรปฏิบัติตามโครงสร้างการปกครองการบริหารตามพระราชบัญญัติของมหาเถรสมาคมโดยไม่ขัดแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัยและเพื่อความเรียบร้อยดีงามของคณะสงฆ์ (๒) พัฒนางานส่วนของการทำงานของบุคลากรในองค์กร จำเป็นต้องให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารและดูแลคณะสงฆ์เพื่อให้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง โดยการสร้างแรงจูงใจต่อการทำงาน และ (๓) พัฒนาคณะสงฆ์ถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญในการปกครองคณะสงฆ์ ต้องพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน โดยเฉพาะผู้นำหรือเจ้าอาวาสในการปกครองคณะสงฆ์ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับระเบียบ ตามหลักของการปกครองภายใต้ภาวะผู้นำที่ดี ทำให้การปกครองบรรลุเป้าหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

Dissertation Title : The Development of Efficient Temple Management in Sangha Administration Region VI

Researcher : Phrakhrupalad Chaiyaphat Khantidharo

Degree : Doctor of Buddhism (Public Administration)

Dissertation Supervisory Committee : Phramaha Bunlert Dhammadasses, Prof., B.A. Ph.D.
Prof. Dr. Aphinant Chantane, B.A. (Political Science), M.Econ (Economics), Ph.D. (Management)

Date of Graduation : March, 31 2016.

ABSTRACT

The model to develop the temple management in Sangha Administration Region VI has the following objectives: 1) to study the general state of the efficient temple management development in Sangha Administration Region VI; 2) to study the theories related to the development of temple management; and 3) to propose the efficient model to develop the temple management of the abbots in Sangha Administration Region VI. The research used the mixed methods between the qualitative research and quantitative research: the qualitative research using the instruments of in-depth interview with 25 informants for the purpose of finding the guideline of the efficient model develop the temple management in Sangha Administration Region VI, the focus group with 10 experts was conducted in order to support the aforementioned model; and the quantitative research for the accurate data, using the instruments of questionnaire for the purpose of obtaining the general state of the efficient temple management development in Sangha Administration Region VI in each aspect: 1) planning; 2) organization; 3) commanding; 4) coordination; and 5) controlling. This is to obtaining the standard guideline before publishing the research.

The research showed that:

1. The general state of the efficient temple management development in Sangha Administration Region VI. The respondents said that there were a lot of problems and obstacles especially on the management structure: different opinion; lack of knowledge, skilled personnel, budget, equipment, integration; unclear role assignment which caused the misunderstanding of the assignment as well as the non-compliance of the rules resulting the obstacle of the temple development; the

limited number of descendants who focus on studying more than practicing; improper behavior; and lack of efficient personnel recruitment.

2. The study the theories related to the efficient temple management development in Sangha Administration Region VI. The respondents said that 145 monks or 45.88% were 41- 50 years of age; 125 monks or 39.56% held the position of Subdistrict Dean and above, 268 monks or 84.81% graduated Bali without degree in Buddhist study ; 170 monks or 53.80% graduated general Bachelor Degree following the POCCC principle: 1) medium level of planning ($x = 3.04$), no development Efficient; 2) medium level of organization ($x = 2.79$), it may affect the management organization of the temples in the zone; 3) medium level commanding ($x = 3.45$); 4) medium level of coordination ($x = 3.26$); and 5) high level of controlling ($x = 3.62$). Overall development was in medium level.

3. The efficient model to develop the temple management of the abbots in Sangha Administration Region VI. The respondents said that POCCC principle led to 1) the organizational development in accordance with the administrative structure in the act of Sangha Supreme Council of Thailand without any conflicts with the laws or disciplines; 2) section development – every section should participate in the management in order to properly work together by creating the inspiration; and 3) personnel development – it is the main target to develop and support the leaders or abbots, especially, to dominate Sangha orders in accordance with the disciplines, rules of Sangha Supreme Council of Thailand, regulations of administrative principles on the good leadership resulting in the efficient domination.